

Wspólnie łatwiej poznawać historię

Współpraca Szkoły Podstawowej nr 7 z Śląskim Centrum Wolności i Solidarności

Od kilku lat dynamicznie rozwija się działalność edukacyjna Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności (ŚCWIS), instytucji powołanej w 2011 roku przez Zarząd Województwa Śląskiego oraz Urząd Miasta Katowice. Statut instytucji jako jej główne cele określa m.in. podtrzymywanie pamięci o ofiarach pacyfikacji kopalni „Wujek”, opozycji antykomunistycznej w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, represyjności totalitarnego ustroju, dbanie o Pomnik Górników Poległych 16 grudnia 1981 roku, inspirowanie i moderowanie działań mających na celu propagowanie uniwersalnych idei wolnościowych, demokratycznych i obywatelskich, a także gromadzenie, opracowywanie i konserwację zbiorów dotyczących działalności opozycji politycznej w PRL. W celu realizacji swoich działań Centrum otrzymało siedzibę zlokalizowaną przy ulicy Wincentego Pola 38, w której od listopada 2008 roku funkcjonowało Muzeum Izby Pamięci KWK „Wujek”. W budynku tym w 1981 roku był zlokalizowany magazyn odzieżowym KWK „Wujek”, z którego rampy pluton specjalny Zmotoryzowanych Oddziałów Milicji Obywatelskiej strzelał do strajkujących górników. Pod opieką Centrum znajduje się również jeden z najważniejszych pomników upamiętniających ofiary komunistycznego totalitaryzmu - Krzyż Górników KWK „Wujek”. Przestrzeń działania instytucji jest silnie związana historycznie ze strajkiem i pacyfikacją kopalni „Wujek”. Przestrzeń instytucji w sensie topograficznym (odnoszącym się do wydarzeń historycznych, jak i w myśl koncepcji francuskiego historyka Pierre Nora stanowi miejsce pamięci zbiorowej i indywidualnej.

Głównym elementem działalności jest zwiedzenie Centrum z kustoszami pamięci, świadkami strajku na kopalni „Wujek”. Po Muzeum oprowadza Pan Stanisław Płatek przywódca strajku z grudnia 1981 roku oraz Pan Antoni Gierlotka. Uczniowie od naocznych świadków poznają fakty dotyczące wydarzeń oraz emocje, które towarzyszyły górnikom z kopalni. Instytucja swoje cele realizowała poprzez szereg działań edukacyjnych, naukowych, popularnonaukowych i promocyjnych takich jak np. sztuka teatralna *Wujek'81*

Czarna ballada w Teatrze Śląskim, wydanie szeregu publikacji, w tym m.in. *Wujek .81 Relacje*, nagranie i opracowanie około 70 notacji filmowych z działaczami opozycji PRL i opublikowanie ich w internecie. Centrum było też inicjatorem wydania przez Narodowy Bank Polski kolekcjonerskiej monety poświęconej ofiarom pacyfikacji kopalni „Wujek” oraz obiegowego znaczka poświęconego zastrzelonym górnikom w nakładzie 30 milionów egzemplarzy przygotowanego przez Poczta Polska.

Opisane powyższe przykłady ukazują kierunki poszukiwania nowych form przekazywania treści tak, aby instytucja była partnerem dla nauczycieli w przekazywaniu wiedzy. Efektem tej współpracy jest Bieg Dziewięciu Górników łączący w swoich założeniach edukację i sport. Pierwsza edycja odbyła się 13 grudnia 2013 roku. Jednym z pomysłodawców był nauczyciel II LO im. Witolda Pileckiego w Mikołowie Pan Michał Piwoński. O godzinie 13.00 pod Pomnikiem Krzyżem hołd ofiarom stanu wojennego oddała grupa biegaczy. W trakcie czwartej edycji 16 grudnia 2017 roku w biegu wzięło udział blisko 500 uczniów z 47 szkół z terenu województwa śląskiego, którzy pobiegli w koszulkach z wizerunkami wybranego przez siebie jednego z dziewięciu górników, z którego historią zapoznali się wcześniej. W 2018 roku w biegu wzięło udział już prawie 600 uczniów z 59 szkół z całego województwa. Z każdej ze szkół startuje 9 uczniów, organizatorzy zapewniają koszulki z podobiznami górników oraz posiłek regeneracyjny na mecie. Uczestnicy wybierają jednego z górników za patrona, zapoznają się z jego historią i z jego podobizną na koszulce biegną ulicami miast województwa śląskiego. Bieg ma charakter gwieździsty, to szkoły decydują, z którego miejsca będą startować i jaką trasą dotrą do Pomnika Krzyża. Jednocześnie nauczyciele prowadzą pracę dydaktyczną stanu wojennego w Polsce.

Uczniowie aktywnie uczestniczą w prowadzonych w Centrum zajęciach oraz odwiedzają w swojej okolicy miejsca związane ze stanem wojennym. Tego typu inicjatywy poszerzają także zainteresowanie wśród młodzieży działalnością instytucji i motywują do realizacji całorocznych projektów.

Nasza szkoła uczestniczy w Biegu Dziewięciu Górników od 2016 roku. Uczniowie upamiętniają poległych tej strasznej masakry dokonanej przez specjalne oddziały milicji na początku stanu wojennego. Tego typu inicjatywy są dla młodzieży długo zapamiętaną lekcją historii.

„Już trzy razy brałam udział w biegu, niestety po raz ostatni jako uczennica tej szkoły, bo jestem w klasie ósmej. W nowej szkole będę namawiała nauczyciela historii, abyśmy

pobiegli. Mam same dobre wspomnienia, podczas biegu panuje podniosła atmosfera. Poznałam te wydarzenia i historię zabitych górników, co roku wybieramy innego bohatera” – mówi Agnieszka, uczennica SP7 w Tychach.

„Uważam, że takie akcje najlepiej uczą historii” – dodaje Mateusz, uczeń SP7 w Tychach.

Ponadto w ramach współpracy ze Śląskim Centrum Wolności i Solidarności od 2018 roku organizujemy wojewódzki konkurs recytatorski im. Jacka Kaczmarskiego.

Konkurs skierowany jest do uczniów klas ósmych szkół podstawowych oraz trzecich szkół gimnazjalnych województwa śląskiego. Uczestnicy prezentują wybrany przez siebie utwór barda „Solidarności”, Jacka Kaczmarskiego, towarzyszący polskim drogom do wolności. Celem konkursu jest popularyzowanie poezji o tematyce patriotycznej, utrwalenie poczucia dumy narodowej, kształtowanie postaw patriotycznych.

Podjęliśmy także współpracę z Centrum w ramach 100 - lecia Powstań Śląskich. W naszej szkole odbyła się promocja tablic edukacyjnych dotycząca trzech powstań śląskich oraz plebiscytu. Uczniowie zaangażowali się w rozpropagowanie wiedzy o powstaniach w innych szkołach naszego miasta. Dzięki naszym „gońcom powstańczym” tablice o powstaniach trafiają do wszystkich szkół w Tychach.

Uczniowie uczestniczą w lekcjach i warsztatach edukacyjnych prowadzonych przez bezpośrednich świadków wydarzeń z 16 grudnia 1981 roku oraz pracowników Centrum. Zajęcia te, w miejscu historycznym dają uczniom inny obraz historii od tej omawianej w szkole.

Współpraca Szkoły Podstawowej nr 7 im. Powstańców Śląskich w Tychach i Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności w obszarze edukacji i kultury pozwoliła na osiągnięcie postawionych celów . Uczniowie pogłębili wiedzę z okresu stanu wojennego dzięki bezpośredniej relacji świadków historii. Skutkiem tych innowacyjnych działań było zainteresowanie młodzieży wydarzeniami historii najnowszej. Młodzi ludzie chętnie biorą udział w powyższych wydarzeniach, wzmacniając więzi lokalne. Identyfikują się z miejscem pochodzenia i jego dziedzictwem kulturowym. Wydarzenia ukształtowały wśród młodzieży świadomość historyczną, która jest ważna by zrozumieć teraźniejszość.